Gúzsba kötve

Hogyan gátolják a kereskedelmi és befektetési egyezmények az előrelépést az agroökológia és az élelmiszer-önrendelkezés terén

Szerzők: Kirtana Chandrasekaran, Natalia Carrau
Szerkesztette: Ronnie Hall
Tervező: Somerset Bean

Köszönet illeti Martin Dragót és Sam Cossar-Gilbertet (Nemzetközi Föld Barátai), valamint Justicia Ambientalt (Föld Barátai Mozambik) közreműködésükért

Fotók
Borító: Megkötözött kezek, Edgardo Mattioli REDES-AT Uruguay
2. o.: Kukoricatermés, Edgardo Mattioli REDES-AT Uruguay
4. o.: Kenyai gazda munka közben a Kenya-hegyi régióban, Neil Palmer (CIAT) Creative Commons BY-SA 2.0
6. o.: Kistermelők agroökológiai fóruma, Martin Drago FoEI
8. o.: Indonéz gazda, Martin Drago FoEI

Befektetések az élelmiszer-önrendelkezés érdekében*

Itt az idő, hogy változtassunk.

A befektetések segíthetnek az élelmezés-biztonság és az élelmiszer-önrendelkezés megvalósításában, de csak akkor, ha olyan politikákra és projektekre irányulnak, amelyek közvetlenül szolgálják az emberek érdekeit, különös tekintettel a kistermelőkre és más, vidéki közösségekben élőkre. Ez azt jelenti, hogy az államoknak újfajta megközelítéssel kell előállnia a mezőgazdasági befektetéseket illetően, mivel a számos állam által jelenleg követett agrobiznisz befektetési modellje nem teljesít a vártak szerint. Miért nem?

Az egyik fő ok abban rejlik, hogy az agrobiznisz befektetéseit csábító kereskedelmi és befektetési egyezmények[1] az agrobizniszben érdekelt óriáscégek hasznának növelésére irányulnak. Ez új piacok nyitásán keresztül történik, amelyhez a **kereskedelem és befektetések liberalizálása** tör utat, kétoldalú befektetési egyezményeken, szabad-kereskedelmi megállapodásokon, feltételekhez kötött kölcsönökön és támogatási megállapodásokon keresztül.

**Az élelmiszer-önrendelkezés az emberek egészséges és kulturális szempontból megfelelő élelmiszerhez való joga, jog olyan élelmiszerekhez, amelyeket ökológiailag egészséges és fenntartható módon állítottak elő. Ezen felül jelenti a saját élelmiszer- és mezőgazdasági rendszer meghatározásához való jogot is. Az élelmiszer-önrendelkezés az élelmiszer termelőinek, terjesztőinek és fogyasztóinak céljait, igényeit helyezi az élelmiszerrendszerek középpontjába a piacok és vállalatok érdekei helyett.*
nyeleni.org

Ezek a egyezmények **aláássák és felülírják az államok szuverenitását,** valamint gátolják azokat gazdaságuk, társadalmi és környezeti érdekeik fejlesztésében és védelmében.[2] **A jelenlegi kereskedelmi és befektetési megállapodások gerincét az agrobiznisz nyereségének átfogó támogatása és védelme jelenti, még akkor is, ha ennek az államok és az emberek jóléte az ára.** Például:

Egy kulcsfontosságú elem a befektető-államok vitarendezési mechanizmus (ISDS). Azzal, hogy a egyezmények részévé teszik a befektető-állam vitarendezési mechanizmusokat, lehetővé teszik a vállalatok számára, hogy dollár milliárdokra pereljenek államokat titkos választott bíróságokon olyan gazdasági, társadalmi vagy környezeti politikák alkalmazásáért, amelyek hátráltathatják jövedelmező tevékenységeiket. A választott bírósági rendszerek sokféleképpen kedveznek a külföldi befektetőknek; a pereket nagy többségében olyan vállalatok nyerik, amelyek éves bevétele több mint 1 milliárd dollár, és amelyek felháborító követeléseket nyújtanak be az államokkal szemben. A hazai befektetőknek és polgároknak általában ehhez fogható lehetőségük nincs.[3,4]

A befektetés támogató politikák kedvező körülményeket teremtenek a vállalatoknak, a kormányok azonban általában nem számolnak e politikák gazdasági, társadalmi és környezeti költségeivel. A politikák magukban foglalhatnak: adómentes övezeteket, közvetlen és közvetett adókedvezményeket, egyoldalú vámcsökkentéseket, támogatást olyan szolgáltatások használatára, mint a víz vagy az áram, támogatást dolgozók felvételére és képzésére, támogató jellegű logisztikai és közlekedési infrastruktúrát valamint a befektetőket segítő különféle intézményeket. A befektetőknek kedvező politikák megvalósítását gyakran a fejlesztési támogatást vagy élelmiszer-segélyt nyújtó adományozók is sürgetik.[5]

A kereskedelmi és befektetési egyezményeknek "visszafogó hatása" is lehet: eltántoríthatják az államokat a beavatkozástól. Az államok így nem vezetnek be új politikákat az emberek és a környezet védelmére, mert tartanak az ISDS-perek során kiszabható súlyos büntetésektől.[6,7]
Több alkalommal is kiszabtak büntetéseket olyan kormányokkal szemben, amelyek környezetvédelemre, élelmiszer-biztonságra, általános és létfontosságú gyógyszerekhez való hozzáférésre, a dohányzás csökkentésére és a minimálbér emelésére irányuló rendelkezéseket hoztak.[8]

A legtöbb befektetési megállapodás tartalmaz egy úgynevezett „nemzeti bánásmód" záradékot, amely kötelezi a fogadó államokat arra, hogy a külföldi befektetőknek ne nyújtsanak kedvezőtlenebb feltételeket, mint amilyeneket a hazaiaknak nyújtanak. Ez hátráltathatja az államokat abban, hogy bizonyos hazai szektorokat fejlesszenek, és abban is, hogy különbséget tegyenek a befektetések között az adott országra gyakorolt hatásuk alapján.[10]

A befektetési megállapodások egyre inkább tiltják az államok által támasztott teljesítménykövetelményeket, mint például hazai munkaerő alkalmazása vagy a technológiai transzfer.[9]

Legtöbbjük tartalmaz egy „legnagyobb kedvezmény elvével" kapcsolatos záradékot is, amely kötelezi a fogadó államokat arra, hogy az adott befektetőnek ne nyújtsanak kedvezőtlenebb feltételeket, mint amilyeneket más külföldi befektetőknek nyújtanak. Befektetők sikerrel kardoskodtak a záradék alapján amellett, hogy jogosultak ugyanolyan kedvező bánásmódra, mint amelyet a fogadó állam bármely más befektetési megállapodás keretében más befektetőnek biztosít.[11]

1 Ez a kiadvány a befektetési egyezményeket és a kereskedelmi egyezményekben található befektetésekről szóló fejezeteket kezeli központi kérdésként, nem a kereskedelmi egyezmények egészében vett hatásait.

Kinek kedveznek leginkább az ISDS-perek?*

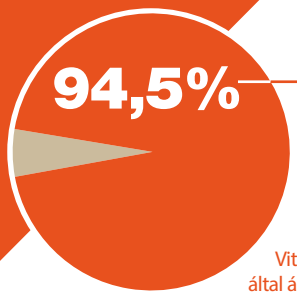

VÁLLALATÓRIÁSOK más mint **1 milliárd USD éves bevétellel** + **KÜLÖNÖSEN GAZDAG MAGÁNSZEMÉLYEK** más mint **1 millió USD nettó vagyonnal**

Vitarendező elsőfokú bíróságok
által államokra kirótt összesített kártérítés

Az ISDS-perek miatti pénzáramlás az államoktól beruházóknak

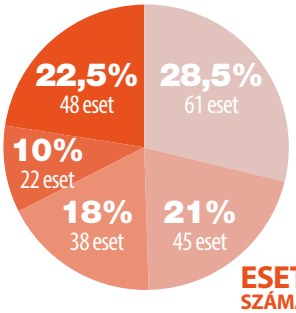

ESETEK SZÁMA

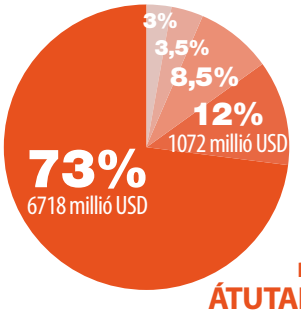

PÉNZÜGYI ÁTUTALÁSOK

- Államoktól vállalatóriásoknak
- Államoktól különösen gazdag személyeknek
- Államoktól nagyvállalatoknak
- Államoktól más személyeknek
- Államoktól más vállalatoknak

Államoktól külföldi befektetőknek összesen
9164 millió dollár, 214 eset

*Van Harten, Gus and Malysheuski, Pavel (2016)

A kereskedelmi és befektetési egyezmények korlátozhatják a kormányok azon képességét, amellyel közbeszerzések révén támogatnák a helyi gazdaságokat és fenntartható mezőgazdasági politikákat. Egy hatalmas méretű, a Csendes-óceáni Partnerség 12 országát magába foglaló kereskedelmi egyezmény a közbeszerzések átfogó liberalizációjához vezetne a megállapodást elfogadó országok között, szabályozva ezzel a közbeszerzési ajánlattételt, és lehetetlenné téve a hazai vagy regionális beszállítók javára történő megkülönböztetést. Ez fenyegeti a kormányok közbeszerzési politikáit, például azokat, amelyek a fenntartható helyi élelmiszerrendszereket és a helyi termelést hivatottak előmozdítani, és feltételül szabják a termékek helyi élelmiszerekből történő előállítását.[12]

Valahányszor a külföldi befektetők ISDS-keresetet indítanak, a választott bíróknak hatalmában áll meghozni a végső döntést arról, mit tehet egy állam saját szuverén törvényhozói, végrehajtói és igazságszolgáltatói keretei között.[14]

Felhívjuk a figyelmet a káros hatásokra, amelyeket ezek az egyezmények a – jogilag kötelező erejű eszközökben rögzített – emberi jogok élvezetére gyakorolhatnak, beleértve a polgári, kulturális, gazdasági, politikai vagy társadalmi jogokat. Sarkalatos pontok, amelyekre aggodalmaink kiterjednek: az élethez, táplálkozáshoz, vízhez, szennyvízelhelyezéshez, egészséghez, lakhatáshoz, oktatáshoz, tudományhoz és kultúrához, megfelelő munkaügyi normákhoz, független igazságszolgáltatáshoz, tiszta környezethez való jog, valamit a jog ahhoz, hogy senki ne legyen kitéve kényszerített áttelepítésnek.[13]

Láttam a new yorki és washingtoni ügyvédi irodák leveleit, amelyeket a kanadai kormány kapott gyakorlatilag minden egyes új környezetvédelmi szabályozás és javaslat után az elmúlt öt évben. Volt szó bennük vegytisztításhoz használt vegyi anyagokról, gyógyszerekről, növényvédő szerekről, szabadalmi jogról. Gyakorlatilag az összes új kezdeményezést célba vették, és a legtöbb végül nem is látott napvilágot.[15]

Hogyan gátolják a befektetési egyezmények az élelmezés-biztonság és az élelmiszer-önrendelkezés megvalósítását?

Eltömíthetik a hazai mezőgazdaság fejlesztésére és a helyi élelmiszerigények saját mezőgazdasági munkaerő általi kielégítésének támogatására szolgáló állami szakpolitikák létesítésének terét.

Növelhetik az importált élelmiszer mennyiségét, tönkretéve ezzel a helyi termelőket és piacokat. Így az emberek élelmezése az érintett országokban szerkezetileg az importtól és az instabil világpiactól fog függeni.

A fejlődő országokat a globális értékláncban egy előre meghatározott pozícióba kényszerítik, ahol azok alacsony hozzáadott értékű anyagokat és tevékenységeket biztosítanak (nyersanyagok, hozzáférés bőséges és korlátlan természeti erőforrásokhoz, képzetlen, bőségesen rendelkezésre álló olcsó munkaerő).

Az agrobiznisz piacra lépését elősegítő változtatások a hazai jogszabályokban gyakran nyitnak meg új csatornákat a vállalatok számára, amelyeken keresztül olcsó termőföldhöz és munkaerőhöz juthatnak. A változtatások azt is lehetővé teszik nekik, hogy monopolizálják a mezőgazdasági alapanyagok (vetőmagok, műtrágyák stb.) piacát és a kereskedelmet. Ez gyakran vezet földzsákmányláshoz, vidéki közösségek kitelepítéséhez, a termés és a vetőmagok változatosságának és autonómiájának elvesztéséhez és egyre bizonytalanabb munkakörülményekhez. Az összes említett tényező súlyosbítja az éhínséget.[16,17]

Az új, tárgyalás alatt lévő óriás méretű kereskedelmi egyezmények – különösen a csendes-óceáni szabadkereskedelemi egyezmény (TPP) és a EU és Egyesült Államok közötti készülő egyezmény (TTIP) – várhatóan a mezőgazdaság intenzívebbé válásához vezetnek, továbbá azt fogják eredményezni, hogy az ágazat feletti ellenőrnél még kevesebb óriáscég ellenőrzése alatt álljon.[18]

Az agrobiznisz piacra lépését támogató befektetés liberalizációs keretrendszer megfertőzi a mezőgazdaságra fókuszáló segélyprogramokat, amelyek egyre inkább hasonló feltételrendszereket támasztanak. Ide tartozik az Új Partnerség Afrika Fejlesztéséért (NEPAD) program, a Szövetség egy Afrikai Zöld Forradalomért (AGRA) és a G8-ak „Új Élelmezés- és Táplálékbiztonsági Szövetség" elnevezésű kezdeményezése.[19,20]

Az agrobizniszbe történt legutóbbi befektetési hullám alatt az alacsony és közepes jövedelmű országokban lebonyolított legtöbb földeladást legalább egy befektetési egyezmény védi. Ennek eredményeképpen, ha a helyi közösségek az állami igazságszolgáltatási rendszerekhez fordulnak, hogy felvegyék a harcot a földzsákmánylással, szemben találhatják magukat befektetésvédelmi egyezményekkel.[21]

Az egyezmények erősen kedveznek az agrovállalatok által végzett iparszerű gazdálkodásnak, amely köztudottan károsítja a talajt, a vizeinket és az ökoszisztémákat, felelős nagy mennyiségű üvegházhatású gáz kibocsátásáért és a biológiai sokféleség csökkenéséért, hozzájárul a tartós éhínség fennmaradásához és a tápanyaghiányhoz, valamint növeli az elhízás és a táplálkozási eredetű betegségek arányát.[22,23]

Mindeközben azáltal, hogy a profit, a piacok feletti ellenőrzés, termőföldekhez és vetőmagokhoz való hozzáférés egyre inkább egy maroknyi óriáscég kezében összpontosul, az iparszerű mezőgazdasági rendszer világszerte több millió gazdálkodót és dolgozót taszít szegénységbe.[24]

Azok a befektetések, amelyek agrobiznisz vállalatainak juttatnak erőforrásokat helyi kistermelők helyett, erős káros hatást gyakorolnak a nőkre. A fejlődő országok mezőgazdasági munkaerejének 43%-át nők alkotják, akik aránytalanul nagymértékben felelősek a családok élelmezéséért; már így is ők férnek hozzá legkevésbé a termelési erőforrásokhoz.[25]

Cargill kontra Mexikó

2009-ben a Cargill, egy elhízáshoz köthető, édesítőszerként használt magas fruktóztartalmú kukoricaszirupot gyártó vállalat 90,7 millió dollárt nyert egy ISDS-per során. A befektető sikeresen perelte a mexikói kormányt a magas fruktóztartalmú kukoricaszirupp al édesített üdítőkre kivetett adó miatt az Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény (NAFTA) keretein belül. Az adó a több százezer munkahelyet biztosító mexikói cukornádipart védte a NAFTA hatására beáramló, amerikai támogatást élvező magas fruktóztartalmú kukoricaszirupt ól, amely veszélyeztette ezeket a munkahelyeket. Mexikó többek között azzal érvelt az adó legitimitása mellett, hogy az az Egyesült Államoknak címzett válaszlépés, amiért az USA a NAFTA előírásait figyelmen kívül hagyva nem nyitotta meg saját piacát a mexikói cukornád számára. Ennek ellenére a vitarendező bíróság döntése értelmében az adó kivetése megsértette a Cargill igazságos és méltányos bánásmódhoz való jogát.[26]

TTIP kontra fogyasztó- és környezetvédelem

Ha a TTIP-t elfogadják és megvalósítják, az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma várhatóan megtámad néhány uniós élelmiszerbiztonsági szabályozást mint kereskedelmet korlátozó akadályt, például a húsok vegyszeres átmosásának tilalmát és a hormonkezelt marhahús behozatalának tilalmát. Az Európai Bizottság szintén a TTIP-re hivatkozva aláássa az EU saját egészségügyi és biztonsági rendelkezéseit; a Bizottság szerint lehetséges, hogy amerikai befektetők nyomására vizsgálat nélkül be kell engedniük az EU-s piacra bizonyos géntechnológiával módosított termények et.[27] Ehhez hasonlóan a csendes-óceáni kereskedelmi egyezményállat- és növény-egészségügyi intézkedésekről szóló fejezete az élelmiszerbiztonsági normák kapcsán növeli a nyomást arra, hogy az elővigyázatosság elvét felváltsák az óriáscégek által szállított „tudományos bizonyítékokkal".[28] Ennek következtében az agrobizniszkörébe tartozó vállalatok könnyebben támadhatják azokat az országokat, amelyek tiltják a genetikailag módosított élelmiszerek behozatalát, nem fogadnak el azonnal minden új genetikailag módosított terményt vagy akár előírják a génmódosított élelmiszerek jelölését.

ProSavana program kontra kistermelők

Az egyik legnagyobb többoldalú afrikai befektetési projekt a ProSavana együttműködési program a mozambiki, a brazil és a japán kormányok között, amelynek célja, hogy az agrobizniszkörébe tartozó befektetéseket juttasson Mozambikba. A program részét fogják képezni a technológiaátadási csomagok, amelyek elősegítik az ipari méretű agrovállalatok terjeszkedését és lecserélik a helyi terményeket „rugalmas", piacra szánt terményekre, amellyel lehetséges nemzetközi szinten kereskedni. A projekt magában foglalja több mint 14,5 millió hektárnyi földterület megvételét Mozambikban; a földek így agrobizniszhez köthető brazil és japán óriáscégek kezébe fognak kerülni (elsődlegesen szója, kukorica, napraforgó és gyapot termelésének céljából). Ezeket a földeket jelenleg kisléptékű gazdálkodói közösségek birtokolják.[29]

Az Új Élelmezés- és Táplálkozásbiztonsági Szövetség Afrikában

2012-ben a G8-ak létrehozták az Új Élelmezés- és Táplálkozásbiztonsági Szövetséget, amelynek célja a magánbefektetések mobilizálása az afrikai mezőgazdaságban. A Szövetség gyökeres változtatásokat ír elő az afrikai államok jogszabályaiban az agrobiznisz piacra lépését megkönnyítendő. Mozambik például köteles „szisztematikusan felhagyni az ingyenes kezeletlen [nem kereskedelmi] vetőmag gazdálkodók közötti terjesztésével, kivéve vészhelyzet esetén".[30] Ehhez hasonlóan az Elefántcsontparti Együttműködési Keret megállapodásból származó bizonyítékok számolnak be földtörvények és más szakpolitikák külföldi magánbefektetések elősegítése céljából történő megváltoztatására tett ígéretekről.[31]

Mezőgazdasági befektetések vagy a földzsákmánylás finanszírozása?

Agrobiznisz egyenes útja a földharácsoláshoz

A földzsákmánylás mértékének gyors elszabadulása jól illusztrálja azokat a problémákat, amelyek abból fakadnak, amikor az éhínség és az élelmiszerár-válságok megoldására az agrobizniszbe történő befektetési modellt alkalmazzák.

1 A visszatérő élelmiszerár-emelkedések következtében az elmúlt évtizedben felmerült az igény a fokozott élelmiszeripari befektetésekre, látszólag az éhínség felszámolása érdekében.

2 Pénzügyi és élelmiszeripari vállalatok úgy hirdették magukat, mint akik előmozdítják ezeket a befektetéseket. Valójában az élelmiszer és a termőföldek növekvő árai igen vonzóvá tették ezeket a szektorokat a vállalati befektetők számára, akik be akarták biztosítani magukat más szektorokban lévő befektetéseikben a pénzügyi válság által megnövelt kockázatokkal szemben.

3 Ennek eredményeképpen az agrobiznisz és a pénzügyi befektetők egyre nagyobb mértékben foglalták el a földeket pénzügyi befektetési értékük miatt, valamint a lehetőség miatt, hogy a földeken megtermelt terményekkel globális piacokon kereskedhessenek.[32]

4 Ez súlyosbította a földzsákmánylást, kibővítette az iparszerű mezőgazdasági élelmiszerrendszer hatókörét, növelte az éhínséget, végtelenítve így az éhínségi ciklust.[33,34]

Magukat az élelmiszerár-emelkedéseket is az óriáscégek által dominált élelmiszer- és mezőgazdasági rendszer okozta: a termőföldeket a helyi élelmet biztosító termények helyett globális piacra szánt árucikkek, például takarmánynövények vagy bioüzemanyagok termelésére állították át. Emellett az élelmiszerárakat jelentősen befolyásolta a természeti erőforrások iparszerű gazdálkodás következtében történt kimerülése. Az iparszerű élelmiszer-rendszer a korábban élelmiszer-önellátó fejlődő országokat az elmúlt néhány évtized során nettó élelmiszer-importőrökké változtatta.[35,36,37]

Van alternatíva!

A kistermelők befektetéseinek állami támogatása és az agroökológiai élelmiszer-előállítás hatékony és eredményes módszerek a szegénység, az éhínség és a környezeti károk mérséklésére.

Az agrobizniszbe történő befektetési modellt jelenleg számos állam megkérdőjelezhetetlen normának tekinti. Kistermelők – egyre gyarapodó kutatási eredmények által támogatott – kezdeményezései azonban azt mutatják, hogy létezik alternatíva.

A kistermelők továbbra is az élelmiszerrendszer legfontosabb és legdinamikusabb részét képezik: a fejlődő világban elfogyasztott élelmiszerek 70-80%-át kistermelők, kisgazdák állítják elő. Különösen fontos szerepet játszanak a leginkább perifériára szorult csoportok élelmezésében, miközben jelentősen kevesebb erőforrást használnak fel.[38,39] Ám a kisléptékű gazdálkodásba való befektetések évtizedes csökkenése miatt ők egyben a legnagyobb létbizonytalansággal küzdő csoportok részét is képezik. Több megfelelő befektetés segíthetne a kistermelőknek nagy lépéseket tenni az éhínség csökkentése felé.[40,41,42]

A kistermelők más mint 80%-a tevékenykedik helyi és hazai élelmiszerpiacokon – továbbra is ezeken a piacokon adják el és veszik a világon fogyasztott élelmiszerek nagy részét.[43]

A kistermelők jelenleg is a mezőgazdaság legfontosabb befektetői – az agrobiznisz befektetései eltörpülnek mellettük.[44]

A kistermelők szeretnék, hogy a világélelmiszer-előállításában játszott kulcsfontosságú szerepük támogatást kapjon azáltal, hogy a hagyjanak fel a káros agrobiznisz befektetési modell alapján történő befektetésekkel. Ehelyett a saját agroökológiai termelési modelljükbe való befektetést szorgalmazzák a káros ipari modell helyett, válaszként az éhínségre és a környezeti és élelmiszerválságokra.[46]

Több szakértő is pártolja ezt a kezdeményezést, rámutatva, hogy a kistermelők által vezetett agroökológia a legjobb út a bőséges élelem megtermeléséhez, és így lehetséges növelni a mezőgazdaság éghajlatváltozással szembeni rugalmasságát, valamint megújítani a természeti erőforrásokat.[47,48]

“A külföldi működő tőke befektetések iránti fokozott érdeklődés és a hivatalos fejlesztési támogatások ellenére, valamint a sok gazdálkodót sújtó rossz gazdálkodási körülmények ellenére más befektetési források eltörpülnek a gazdaságokban maguk a gazdálkodók által megvalósított befektetések mellett.[45]

“Kisgazdaságaink változatos, agroökológiára épülő formái elősegítik a helyi ismeretek gyarapodását, a társadalmi igazságosságmegvalósulását, gondozzák az identitást és a kultúrát, valamint erősítik a vidéki területek gazdasági életképességét.[49]

“A kistermelők tíz éven belül megduplázhatják az élelmiszer-előállítást a kritikus régiókban agroökológiai módszerek használatával.[50]

“Egy 57 szegénység által sújtott ország-ban 286 friss agroökológiai projektet vizsgáló tanulmány kimutatta, hogy az ilyen típusú beavatkozások 12,6 millió gazdaságban növelték a termőföldek termékenységét, átlagosan 79%-os hozamnövekedést idézve elő, és javulást eredményeztek a kritikus környezetvédelmi funkciók ellátásában (hatékony vízhasználat általi megtakarítások, a növényvédő szerek használatának jelentős csökkenése és szénmegkötés).[51]

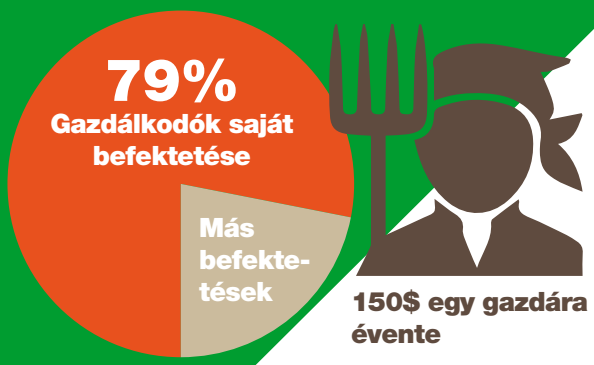

Az alacsony és közepes jövedelmű országokban a gazdák évente több mint 170 milliárd dollárt fektetnek be gazdaságaikba.* (Ez több mint háromszorosa a bármilyen más forrásból származó befektetések összességének.)

*FAO (2012)

Ahhoz, hogy a kisgazdasági agroökológiai termelés beváltsa a hozzá fűzött reményeket, az államoknak el kell szakadniuk nagyvállalati befektetéseket menedzselő és támogató szerepüktől. Ehelyett **bátran vissza kell térniük** a kistermelői élelmiszer-termelést ösztönző politikák megvalósításához és finanszírozásához.

Az ehhez hasonló állami beavatkozások az alábbiakat foglalhatnák magukba: **biztosítani a kistermelők földhöz való hozzáférésének biztonságát, mezőgazdasági bankok és bérellenőrző testületek létrehozása, a készletek kezelése, garantált minimális átvételi árak biztosítása, az agroökológia közbeszerzésekkel történő támogatása, szociális védelem, infrastruktúra, kutatási lehetőségek és technikai támogatás biztosítása a kistermelők számára.**

Az agroökológia tudományon és az élelmiszer-termelők hagyományos tudásán alapszik. Mezőgazdasági gyakorlatként az agroökológia lemásolja a természetes ökológiai folyamatokat, így biztosítva önfenntartó gazdálkodást, amelynek segítségével változatosabb termények növeszthetők, drasztikusan csökkenthető a mesterséges adalékok (például növényvédő szerek, műtrágyák és antibiotikumok) mennyisége, és újrahasznosítja a tápanyagokat (a növényi és állati eredetű hulladékból trágya vagy komposzt lesz). Mindez egyértelmű előnyökkel jár a gazdálkodók számára: csökkentett költségek, autonómia, a bevételi források diverzifikálása, kockázatkezelés terméskiesés esetére és változatos termékek a táplálkozás minőségének javítása érdekében. Társadalmi-gazdasági rendszerként az agroökológia az emberek és a bolygó jólétét helyezi előtérbe a profit helyett. Politikai mozgalomként az agroökológia egy akcióterv, amelynek célja a kistermelők vezette élelmiszer-önrendelkezés megvalósítása.